

Advies Casus Blogs en Wetenschappelijke Integriteit, Prof. dr. Mark Kramer, Amsterdam UMC

Auteurs: Prof.mr.dr. Ton Hol (Universiteit Utrecht) en prof.dr. Zeger van der Wal (Universiteit Leiden)

De Raad van Toezicht van het Amsterdam UMC (AUMC) heeft ondergetekenden gevraagd een advies uit te brengen naar aanleiding van een melding over mogelijk niet-integer handelen van een van de bestuurders van de instelling.

I Aanleiding en proces

Bij de Raad van Bestuur (RvB) van het Amsterdam UMC (AUMC) is een anonieme melding binnengekomen waaruit valt op te maken dat RvB-lid Mark Kramer in een of meerdere blogs van zijn hand op Intranet teksten heeft overgenomen zonder bronvermelding. Na een kort eigen onderzoek heeft de RvB Kramer geïnformeerd die op dat moment in het buitenland verbleef. Kramer heeft vervolgens de Raad van Toezicht (RvT) op de hoogte gesteld. Daarna is na overleg tussen RvB en RvT door de RvB contact gezocht met integriteitsdeskundigen Prof.mr.dr. Ton Hol en Prof.dr. Zeger Van der Wal en is hen gevraagd nader onderzoek te doen naar de casus en de RvT hierover te adviseren.

Inmiddels had Kramer in overleg met RvT en RvB op Intranet een blog op Intranet geplaatst waarin hij spijt betuigt over zijn handelwijze en zijn de blogs voorzien van de juiste verwijzingen. Hierop ontving de RvB een tweede anonieme melding. Deze vroeg ook aandacht voor vermeend plagiaat in "beleidsstukken". Anders dan in geval van de blogs werden in deze melding geen concrete feiten aangedragen waaruit het plagiaat in deze stukken zou moeten blijken.

Nadat de heren Hol en van der Wal bereid waren gevonden om nader onderzoek te doen heeft Kramer daar ook zelf melding van gemaakt op Intranet. De onderzoekers hebben de betreffende blogs nauwkeurig bestudeerd, een gesprek met Kramer gevoerd en daarna het advies opgesteld en uitgebracht.

II Opdracht

De RvT van AUMC vraagt ondergetekenden te adviseren over de vraag of betrokkene in zijn blogs en andere schriftelijke producties in zijn rol als RvB-lid (periode 2018-2021) heeft gehandeld overeenkomstig de principes en normen van (wetenschappelijke) integriteit, zoals in de context waarin deze uitingen zijn gedaan en schriftelijk vastgelegd redelijkerwijs van hem mocht worden verlangd.

De RvT vraagt de commissie hierbij het volgende in haar overwegingen mee te nemen:

- De leden van de RvB van AUMC plaatsen tweewekelijks om de beurt een blog op Intranet. Deze blogs worden door de leden zelf geschreven en na onderlinge feedback en tekstuele beoordeling door de Intranet-redacteur geplaatst.
- De blogs variëren van inhoud en stijl en becommentariëren de actualiteit, landelijk of internationaal beleid of gaan in op persoonlijke ervaringen.
- Het betreft uitdrukkelijk geen formele communicatie vanuit de RvB, maar een informele, persoonlijke reflectie door een RvB-lid.

Over de beleidsstukken waarnaar bovengenoemde anonieme melder verwijst merkt de RvB het volgende op:

- Aan de RvT heeft de RvB toegelicht dat zij wekelijks beleids- en bestuursstukken vaststelt die door de ambtelijke ondersteuning worden voorbereid en geschreven.
- De bijdrage van de leden van de RvB aan dit soort stukken beperkt zich tot het maken van strategische opmerkingen en het hier en daar suggereren van tekstuele verbeteringen.
- Deze suggesties worden niet alleen gedaan door het lid van de RvB dat als portefeuillehouder optreedt, maar ook door andere leden van de RvB. De leden van de RvB schrijven zelf nooit beleids- of bestuursstukken.

Deze werkwijze, die is bevestigd door de secretaris van de RvB, maakt dat nader onderzoek naar beleids- en bestuursstukken niet nodig wordt geacht.

III Feiten en normen

Feiten

De anonieme melding(en) had(den) betrekking op door Kramer op het Intranet van AUMC gepubliceerde blogs. Al deze blogs – gepubliceerd tussen 25 april 2019 en 27 mei 2021 – zijn gecontroleerd op mogelijke tekstovernames. Het betreft in totaal 11 blogs. In 6 gevallen is een overlap aangetroffen met teksten uit andere bronnen zonder bronvermelding.

Naast de op intranet van AUMC gepubliceerde blogs is onderzoek gedaan naar blogs van Kramer die verschenen op internet van het VUMC. Het betreft 3 blogs. Deze zijn niet meer op Intranet te raadplegen, maar waren voor een controle nog wel beschikbaar. In 2 blogs is sprake van tekstovernames zonder bronvermelding.

Ook de oratie van betrokkene is gecontroleerd op plagiaat. Hierin zijn geen onregelmatigheden aangetroffen.

Normen ten behoeve van toetsing

Het overnemen van teksten of delen van teksten en ander materiaal uit andere bronnen wordt genormeerd door zowel normen van ongeschreven recht als door schriftelijk uitgewerkte regels en regelingen. Men kan hierbij denken aan wetgeving, examenregelingen en gedragscodes wetenschappelijke integriteit. Voor het publiceren van zogenoemde blogs, waarvan in casu sprake is, zijn geen specifieke regels bekend. Examenregelingen hebben betrekking op mogelijke fraudegevallen waarbij studenten bij hun examenopdrachten putten uit andermans werk zonder (duidelijke) bronvermelding. Deze frauderegelingen in examenregelingen zien er mede op dat de prestaties van studenten moeten worden getoetst op basis van eigen werk. In geval van blogs is van een dergelijke toets geen sprake.

Gedragscodes wetenschappelijke integriteit hebben primair betrekking op gepubliceerde uitkomsten van wetenschappelijk onderzoek (promoties, oraties, boeken, boekhoofdstukken en artikelen in professionele en wetenschappelijke journals). Blogs zijn moeilijk te kwalificeren als uitkomsten van wetenschappelijk onderzoek. Kortom: voor de toets van het handelen van betrokkene kan niet eenvoudig worden teruggevallen op al dan niet scherp geformuleerde schriftelijk uitgewerkte regelingen. Dat betekent echter niet dat ook bij publicatie van blogs de auteur niet gebonden zou zijn aan bepaalde normen. Die normen zijn dan normen van ongeschreven 'recht'. Voor de invulling van dit ongeschreven recht kan men aansluiting zoeken bij de bestaande schriftelijke regelingen met betrekking tot tekstovername. In aansluiting op in de juridische praktijk gehanteerde noties¹ zou men bij de invulling en toepassingen van de normen van ongeschreven recht in het onderhavige geval kunnen uitgaan van beginselen van 'goed auteurschap'.

Gelet op de context waarin de blogs worden gepubliceerd en ook gegeven het feit dat in casu deze zijn geschreven door een academicus, ligt het voor de hand daarbij aansluiting te zoeken bij de gedragscodes wetenschappelijke integriteit. In Nederland zijn hierbij met name relevant de zogenoemde ALLEA-code 2017² en de Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit 2018³. Het zonder bronvermelding overnemen van andermans teksten of ideeën wordt in beide codes in beginsel gezien als een schending van de wetenschappelijke integriteit. Aanknopingspunten vindt men eveneens in het KNAW-briefadvies Correct citeren van april 2014. In de codes en het briefadvies wordt plagiaat als volgt omschreven:

¹ Denk bijvoorbeeld aan handelen zoals het een 'goed ambtenaar' betaamt.

² <https://allea.org/code-of-conduct/>

³ <https://www.vsnv.nl/files/documenten/Nederlandse%20gedragscode%20wetenschappelijke%20integriteit%202018.pdf>

- Allea-code (3.1): 'plagiaat is het werk en de ideeën van anderen gebruiken zonder de oorspronkelijke bron op gepaste wijze te citeren, hetgeen een schending inhoudt van de intellectuele eigendomsrechten van de oorspronkelijke auteur(s).'
- Nederlandse gedragscode (5.2): 'plagiaat is het gebruik zonder passende erkenning van ideeën, werkwijzen, resultaten of teksten van een ander.'
- KNAW-briefadvies: 'plagiaat is het zonder bronvermelding pronken met andermans veren, is wetenschappelijk wangedrag ...'.

Het 'pronken met andermans veren' wordt nationaal en internationaal veelvuldig aangehaald om te beschrijven wat wordt bedoeld met plagiaat. Overigens wordt ook vaak een andere reden aangevoerd waarom plagiaat kwalijk zou zijn. Het hindert de controle op wetenschappelijke inzichten, omdat door plagiaat de ontwikkeling van die inzichten niet goed getraceerd kan worden.⁴

Bij de normering worden nuances aangebracht. Zo spreekt de Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit van gevallen waarbij sprake is van plagiaat "van zo geringe omvang en betekenis dat de kwalificatie 'schending van de wetenschappelijke kwaliteit' te zwaar is." (5.2.1)

Het briefadvies geeft aan dat "de term 'plagiaat' soms [wordt] gebruikt voor iets wat geen plagiaat is, en zijn er gradaties in de interpretatie en beoordeling van verschillende typen hergebruik, variërend van acceptabel, via twijfelachtig, tot wetenschappelijk wangedrag."⁵

De noodzaak om nuancerings aan te brengen in het gebruik en interpretatie van de notie van plagiaat blijkt ook uit de adviezen van Commissies wetenschappelijke integriteit van universiteiten en hogescholen en het Landelijk Orgaan Wetenschappelijke Integriteit (LOWI).⁶

De onderkende noodzaak om differentiatie en nuancering aan te brengen bij het beoordelen en kwalificeren van overlap van teksten zonder bronvermelding, maakt duidelijk dat hier niet sprake is van een mechanisch proces. Het ene plagiaat is het andere niet. Beoordeling en kwalificatie impliceren bepaalde afwegingen.

IV Beoordeling

Twee vragen zijn in deze casus aan de orde.

1. Is er sprake van plagiaat en zo ja, hoe ernstig is deze vorm van plagiaat?
2. In welke mate kan de betrokkene die de eventueel geconstateerde 'fout' of 'fouten' heeft begaan, een verwijt worden gemaakt?

Om deze vragen te kunnen beantwoorden, moet eerst een aantal aspecten nader onder de loep worden genomen.

Aard van de publicatie

De betreffende blogs gaan in op ontwikkelingen in en rondom de praktijk van de medische zorg. Zij hebben geen wetenschappelijk karakter en zijn dan ook niet op wetenschappelijke kwaliteit getoetst. De blogs richten zich in de eerste plaats ook niet tot beoefenaren van de wetenschap ('academic peers'), uiteraard met uitzondering van de academische collega's binnen het Amsterdam UMC, en zijn geschreven voor medewerkers werkzaam in de zorg. De blogs kunnen dan ook niet worden gekwalificeerd als wetenschappelijke publicaties.

De blogs zijn beperkt in omvang, hebben een essayistisch karakter en beogen gemakkelijk toegankelijk en leesbaar te zijn. Op basis hiervan zou kunnen worden gesteld dat dit type publicatie niet volgens dezelfde strenge normen beoordeeld moet worden als een peer-reviewed

⁴ Zie het eerder aangehaalde KNAW-briefadvies.

⁵ Zie over de omschrijving van plagiaat en de nuancerings daarvan: Jonathan Soeharno, Keimpe Algra (red.), Plagiaat in onderzoek en onderwijs, VSNU, Den Haag 2021.

⁶ Merendeels gepubliceerd op de website van de VSNU en het LOWI.

wetenschappelijke journal publicatie. Het is dan ook niet gebruikelijk (voortdurend) referenties aan te brengen in blogs.

Tegelijkertijd mag worden verwacht van senior wetenschappers, en academische bestuurders in het bijzonder, dat zij in ieder mogelijk type publicatie handelen conform de basale uitgangspunten omtrent wetenschappelijke integriteit en plagiaat, niet in het minst omdat zij deze ook uit moeten dragen naar (vaak lager geplaatste) collega-wetenschappers.

Aard en inhoud van de zonder bronvermelding overgenomen teksten

In adviezen van commissies wetenschappelijke integriteit en het LOWI wordt niet elke tekstoverlap zonder bronvermelding gekwalificeerd als plagiaat. Het aanhalen van een uitspraak bijvoorbeeld zonder bronvermelding, die echter van algemene bekendheid is, wordt niet beschouwd als plagiaat. In geval naar het oordeel van de commissies en/of het LOWI wel sprake is van plagiaat worden voor wat betreft de ernst daarvan verschillende zaken in beschouwing genomen. Hierbij is in de eerste plaats relevant of sprake is van het overnemen van (nieuwe) relevante ideeën die nog niet algemeen zijn gedeeld zijn. In dat geval zal men eerder met recht kunnen spreken van ‘pronken met andermans veren’ dan wanneer een tekst is overgenomen waarin een bepaalde stand van zaken wordt beschreven.

Dat wil niet zeggen dat het overnemen van louter beschrijvende teksten zonder bronvermelding gerechtvaardigd is. Ook overname van een beschrijvende tekst wordt gezien als problematisch omdat de kwaliteit daarvan niet of moeilijk kan worden getoetst. Teksten uit eerder getoetste gezaghebbende bronnen zijn eerder betrouwbaar dan teksten die zonder erkenning door experts zijn geproduceerd. We zien ook dat bij de beoordeling of sprake is van plagiaat en hoe ernstig dit is, de tekstomvang medebepalend is. Een enkele zin die bijvoorbeeld in een gemaakte samenvatting van andermans tekst is overgenomen wordt als minder problematisch gezien, dan wanneer hele alinea's of pagina's worden overgenomen.

Kijken we tegen de achtergrond van de hier aangestipte criteria voor de beoordeling van de in de onderhavige blogs geconstateerde overlappen dan kan daarover het volgende worden gezegd:

- De blog ‘Gezondheidszorg in 2030: Artificial Intelligence in plaats van dokters?’ (06-03-2019) leunt sterk op een opiniërend Engelstalig artikel.⁷ De titel van de blog is vrijwel gelijk aan de titel van het artikel. Verder worden in vertaalde vorm meerdere regels uit het artikel overgenomen. De naam van de auteur wordt in het tweede deel van de blog genoemd en men zou kunnen menen dat wat volgt een citaat betreft. Dit is echter niet duidelijk voor de lezer, omdat aanhalingstekens ontbreken. De tekst is in vertaalde vorm overgenomen. In het eerste deel wordt een deel van de tekst van het artikel eveneens in vertaalde vorm overgenomen, echter zonder enige verwijzing. Het merendeel van de inhoud van de blog is ontleend aan het artikel, zonder dat dit in voldoende mate is aangegeven. Men kan hier spreken van ‘pronken met andermans veren’.
- In de blog ‘De Oude Grieken en JCI’ (17-10-2019) betreft de overlap een citaat van een uitspraak van de econoom Keynes in het Engels. Men mag deze ‘quote’ aanmerken als van algemene bekendheid. In ieder geval is het voor de lezer duidelijk dat hij niet afkomstig is van de schrijver van de blog.
- In de blog ‘Koortsachtig’ (04-03-2020) worden enkele regels overgenomen van de achterflap van een boek over de zwarte dood in Venetië. De regels bevatten informatie en zijn in een stijl die getuigen van de nodige historische kennis en creatief taalgebruik. Een verwijzing zou passend zijn geweest. Men zou kunnen spreken van ‘pronken met andermans veren’.
- In de blog ‘Sint Corona’ (13-05-2020) wordt een beschrijving gegeven van het leven van de heilige Corona. Deze beschrijving blijkt te zijn overgenomen van een artikel in een van de Nederlandse kranten. De overgenomen beschrijving berust op eenvoudig toegankelijke informatie op internet over de heilige. De auteur van het artikel waaruit de regels in de blog zijn overgenomen, verwijst

⁷ Het artikel is opgenomen in de rubriek ‘Ideas and Opinions’ van het betreffende tijdschrift.

waarschijnlijk om die reden naar de bron of bronnen waaraan deze de informatie is ontleend. Alhoewel de blog dus algemene informatie bevat die met weinig onderzoek of creativiteit kan worden vergaard, was het verstandig geweest hier niettemin een verwijzing naar de bron op te nemen. Dit temeer nu betrokkene de beschrijving van de heilige plaatst in de context van de corona epidemie, zoals ook de auteur van het krantenartikel doet.

- De blog 'Alles is anders' (04-11-2020) berust in sterke mate op een artikel uit een van de nationale kranten. Verschillende passages uit het betreffende artikel zijn vrijwel letterlijk overgenomen. Men zou kunnen spreken van 'knip en plakwerk' waarmee de blog tot stand is gekomen. De naam van de auteur van het artikel wordt in het begin van de blog genoemd. Niet duidelijk wordt echter wat van het artikel van deze auteur precies is overgenomen. Het artikel uit de krant heeft een opiniërend karakter en is met duidelijke aandacht voor een bepaalde stijl geredigeerd. Nu de blog grotendeels berust op het krantenartikel zonder dat dit (in voldoende mate) wordt verduidelijkt, kan worden gezegd dat hier ook sprake is van 'pronken met andermans veren'.
- In de blog 'B.C of A.C.' (06-01-2021) worden enkele regels geciteerd van de schrijver Tommy Wieringa. Het is voldoende duidelijk dat de regels zijn ontleend aan Wieringa. De blog sluit af met een opvallende historische verwijzing die ontleend blijkt te zijn aan een artikel in een van de Nederlandse kranten zonder enige verwijzing. Gelet op de aard van het 'citaat' was een verwijzing op zijn plaats geweest. Ook hier kan men spreken van pronken met andermans veren. Het ligt niet voor de hand dat – gelet op de expertise van betrokkene – de verwijzing naar wat een schoenmaker in 1348 heeft opgeschreven aan het eind van een pestepidemie voortvloeit uit eigen kennis.
- In 'De wereld op zijn kop' (27-05-2021) is de eerste alinea vrijwel letterlijk overgenomen uit een historisch werk waarin het onderwerp van 'de omgekeerde wereld' in centjesprenten wordt besproken. In de betreffende passage wordt verwezen naar 'de literatuur', waarmee een zekere studie naar het onderwerp wordt gesuggereerd. Die studie is niet door betrokkene zelf verricht, wat alleen al een verwijzing naar de oorspronkelijke bron vereist. Hier is dus sprake van 'pronken met andermans veren'.

De volgende blogs werden gepubliceerd binnen het VUmc en stammen van voor 07-06-2018, dus van voor de bestuurlijke fusie. Zij zijn al langere tijd niet meer toegankelijk via Intranet, maar voor de volledigheid wel in het onderzoek meegenomen.

- In de blog met als titel 'Privacy, privacy, privacy' wordt een tekst van enkele regels gebruikt van een op de betreffende website te vinden privacyverklaring van een bedrijf in verpakkingsmateriaal. Het betreft hier een beschrijving van de regelgeving die in de branche van toepassing is onder verwijzing naar onder meer Europese regelgeving. Het gaat hier om algemene informatie die vrijelijk beschikbaar is en waarvan de beschrijving ook door anderen op vergelijkbare wijze wordt gebruikt. Deze beschrijving heeft niets of weinig 'eigens'. Men kan hier dan ook moeilijk spreken van 'pronken met andermans veren'. Een verwijzing was passend geweest, zij het dat bij een parafraze deze niet meer nodig zou zijn. In dezelfde blog treft men tevens enkele regels aan die zijn overgenomen uit een andere blog zonder daarnaar te verwijzen. Deze regels zijn meer opiniërend van karakter en het was dan zeker passend geweest zichtbaar te maken dat de tekst was ontleend aan het werk van een ander.⁸
- De blog 'Gimme My Damn Data' bevat een aantal regels afkomstig uit een artikel van Medisch contact. Het betreffende artikel staat op naam van een viertal auteurs en heeft een deels opiniërend karakter. Ook in de door betrokkene overgenomen passage klinkt de opinie van de auteurs door. Door de betreffende passage over te nemen zonder verwijzing eigent betrokkene zich de passage toe. Hij suggereert daarmee een (doordachte) mening te hebben over de kwestie die aan de orde wordt gesteld, alhoewel dat niet zeker is. Men zou hier dus kunnen spreken van 'pronken met andermans veren'. Er is nog een aantal regels overgenomen van een nieuwssite

⁸ De regels waren ontleend aan blog.iusmentis.com.

(Nu.nl). Deze hebben echter een louter beschrijvend karakter met weinig creatieve informatie over een nieuwe wettelijke regeling.

Concluderend kan aldus het volgende worden gezegd.

Gelet op de frequentie en aard van de overnames zonder bronvermelding in de betreffende blogs is sprake van een zeker patroon. Er kan niet worden volgehouden dat het hier gaat om incidentele slordigheden of vergissingen. Kennelijk heeft betrokkene gemeend dat voor het schrijven van blogs andere normen gelden voor verwijzingen dan in wetenschappelijk of ander werk.

Deels is dit invoelbaar. De blogs werden gepubliceerd op Intranet en werden geschreven voor de medewerkers van het UAMC/VUmc. Dit impliceert dat zij een aansprekende, voor alle medewerkers toegankelijke stijl dienen te hebben. Citaties met bronverwijzingen kunnen hieraan in de weg staan.⁹

Bovendien dient een blog kort te worden gehouden en zo mogelijk te prikkelen tot gedachtevorming. In veel gevallen kan men hiervoor leunen op het werk van anderen. Men kan het zelf niet mooier zeggen.

Hier komt bij dat in geval van betrokkene de letterlijk overgenomen teksten in de meeste gevallen zelf ook geen bronvermeldingen bevatten. Dat komt deels omdat gebruik wordt gemaakt van veelal algemeen gedeelde informatie.

Dit alles rechtvaardigt echter in onvoldoende mate dat geen verwijzingen worden opgenomen wanneer in blogs teksten van anderen letterlijk worden overgenomen. Hierbij moet worden opgemerkt dat het voor de waardering van omissies uitmaakt of het gaat om algemeen bekende en toegankelijke informatie, opinies van anderen, creatief taalgebruik of ideeën van anderen. In het geval van betrokkene is een enkele keer mogelijk een tekst van een ander of anderen gebruikt vanwege creatief taalgebruik, en een enkele keer vanwege de wijze waarop op treffende wijze een bepaalde thematiek werd aangesneden. In andere gevallen betrof de feitelijke informatie die betrokkene van pas kwam voor de bespreking van het onderwerp van de blog.

Ernst van de tekortkomingen en oordeel

Binnen het huidige morele klimaat geldt plagiaat in een professionele context als problematisch. De laatste decennia hebben verschillende plagiaatzaken, zowel nationaal als internationaal, grote publieke aandacht getrokken. Men mag derhalve van een professional, zeker een academisch gevormde professional opererend op RvB niveau, verwachten dat hij zich rekenschap geeft van normen omtrent plagiaat. Betrokkene is zich hiervan (inmiddels) terdege bewust. In zijn blog van 09-07-2021 geeft hij naar aanleiding van de anonieme melding aan spijt te hebben van de tekortkomingen in de blogs. Hij geeft aan 'dat hij zich graag [laat] meeslepen door mooie boeken, diepe gedachten en goed geformuleerde zinnen', maar hierin te ver is gegaan. 'Ook al is een column geen wetenschappelijk werk', zo geeft hij aan, 'toch dienen de bronnen van informatie altijd transparant te zijn.' Hij voegt daaraan toe dat 'in een academische omgeving mag verwacht worden dat je daarbij de hoogste standaard hanteert.'

Alhoewel deze spijtbetuiging positief te waarderen is, verandert deze niet de beoordeling van het handelen zelf. De ernst van de geconstateerde tekortkomingen verschilt per geval. Zoals hiervoor aangegeven is (soms zeer algemene) feitelijke informatie van anderen overgenomen. In sommige gevallen gaat het om teksten waarin bepaalde individuele en onderscheiden opinies of bevindingen aan de orde zijn, die soms ook op een stilistisch opvallende wijze tot uitdrukking zijn gebracht. In deze gevallen spraken we van 'pronken met andermans veren', een omschrijving die vaak wordt

⁹ Inmiddels zijn in de betreffende blogs van betrokkene alsnog noten aangebracht. Die lijken de leesbaarheid niet te verminderen.

gehanteerd voor plagiaat. Hierbij moet echter wel worden opgemerkt dat geen sprake is van zonder bronvermelding overnemen van onderscheidende of unieke eigen ideeën van de auteurs van de gebruikte teksten.

Voor wat betreft de ernst van de tekortkomingen is echter niet alleen de aard van de onderscheiden individuele tekortkomingen bepalend. In casu is sprake van een zeker patroon in de tekortkomingen. De overnames zonder bronvermelding zijn niet te herleiden tot een enkele slordigheid, maar duiden eerder op een al dan niet bewuste wijze van handelen. Deze wijze van handelen kan niet anders dan als **herhaaldelijk onzorgvuldig** worden gekwalificeerd. Al zijn de geschreven normen en regels die gelden voor de beoordeling van wetenschappelijke publicaties hier zoals gezegd niet een op een van toepassing, op basis van ongeschreven recht kan worden gesteld dat de betrokkene **herhaaldelijk de beginselen van 'goed auteurschap' heeft geschonden**. Van een auteur met een gezaghebbende positie wordt immers verwacht dat hij recht doet aan het werk van anderen; dit geldt voor coauteurs, studenten en promovendi, maar ook voor het gebruik van geschriften van andere auteurs, of dit nu wetenschappelijke peers betreft, journalisten of anderen.

Zeker in zijn rol als bestuurder, waarbij hij tevens een voorbeeldfunctie heeft, mag extra alertheid van de betrokkene worden verwacht. Het is dan ook te betreuren dat betrokkene tekortgeschoten is, temeer daar hij (achteraf) zelf erkent dat ook in geval van blogs door iemand in zijn positie de hoogste standaard dient te worden gehanteerd.

VI Overige publicaties betrokkene

Op grond van louter de anonieme melding(en) is er onvoldoende aanleiding tot onderzoek naar de wetenschappelijke publicaties van betrokkene dan wel naar bestuurlijke stukken waarvoor hij in zijn rol als lid van de RvB verantwoordelijkheid zou hebben gedragen. Er zijn geen concrete aanwijzingen dat daarin sprake is of zou zijn van plagiaat. Daarbij komt dat, zoals in de omschrijving van de door de onderzoekers aangenomen opdracht is opgemerkt, betrokkene in beginsel niet zelf of individueel bestuurlijke stukken concipieert. Zoals eerder opgemerkt moeten blogs daarnaast als een van wetenschappelijke publicaties onderscheiden 'genre' worden aangemerkt. De aard en de ernst van de tekortkomingen in de blogs op zichzelf nopen niet tot een breder onderzoek naar wetenschappelijke publicaties van betrokkene. Om die redenen is alleen de tekst van de oratie van betrokkene aanvullend gecontroleerd op tekstoverlap met andere bronnen.

VII Ten overvloede

Wanneer de anonieme melding zou zijn voorgelegd aan een commissie wetenschappelijke integriteit, is het denkbaar dat de commissie op twee gronden tot niet-ontvankelijkheid van de melding zou hebben beslist. In de eerste plaats omdat het hier niet gaat om wetenschappelijke publicaties. In de tweede plaats omdat de melder anoniem is en de Nederlandse gedragscode 2018 in dat geval alleen een onderzoek rechtvaardigt wanneer sprake is van een ernstige schending. De code spreekt van 'zwaarwegende publieke belangen of zwaarwegende belangen van de instelling of van betrokkene'. Alhoewel de onzorgvuldigheid niet goed te praten is, lijkt daarvan in het onderhavige geval – alles afwegend – geen sprake van te zijn.

A.M. Hol

Z. van der Wal

7 September 2021